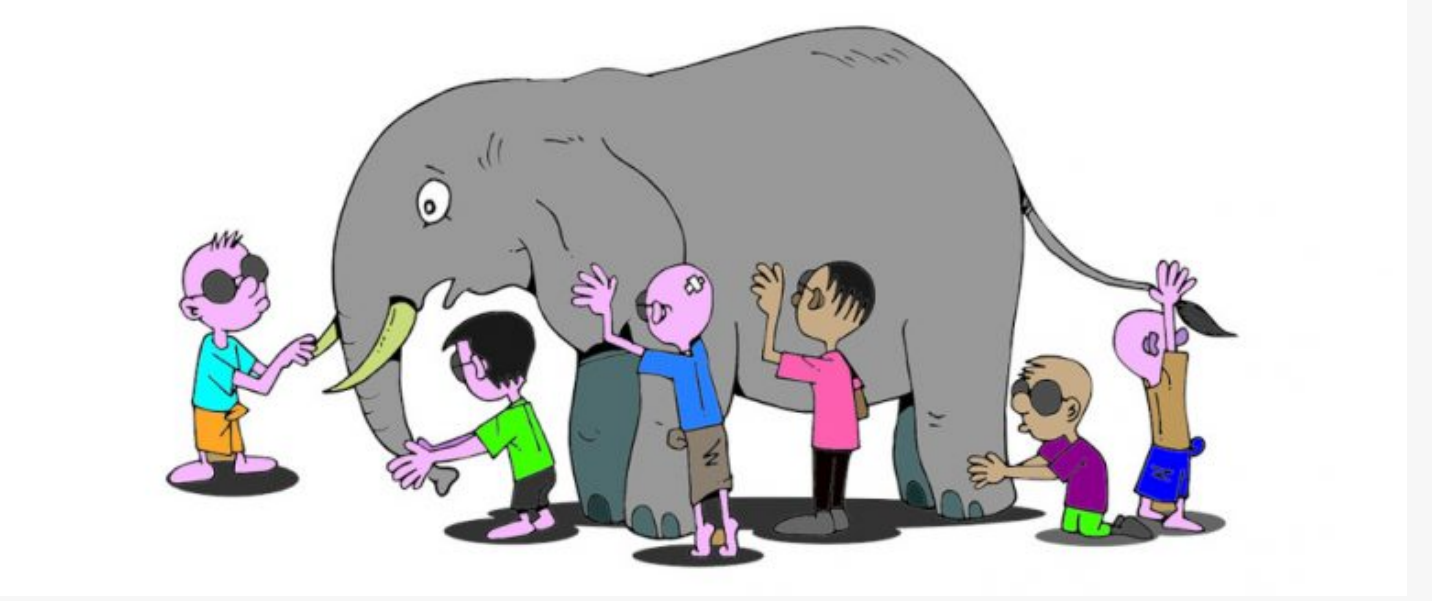

Akıl-felsefe ve din

Akıl insanın anlama kabiliyetidir.

Ayrıca zanda isabet ve olmuştan olacağı, geçmişten geleceği bilme kabiliyeti de denilmiştir. Felsefe aklın varlık üzerinde düşünmesi ve fikir üretmesidir. Din ise İlâhî kaynaklı olup akıl sahiplerini sanattan sanatkâra, nimetten nimeti verene, mahlûktan Hâlîka intikal ve kıyas yoluyla Yaraticısını tanımasını, Yaratanın amacını bildirmesi ve ölümün mahiyetini anlatması ve insanlığı iyiye ve hayra sevk ederek hakikî insan olmasını amaçlayan İlâhî mesajlardır.

Aklı olmayanın dini de yoktur, sorumluluğu da olmaz. Albert Einstein “Dinsiz ilim kör, ilimsiz din topaldır” demiş ilmin dini, dinin ilmi gerektirdiğini ifade etmiştir. İslâm dünyasında dine karşı hassasiyetin azalması, aşk ve şevkin sönmesi ve akidelerin donmuş hâle gelmesi Müslümanların geri kalmasına sebep olmuştur.

Toplumun terakki ve tekâmülü havas tabakasının hak dine aşkla sarılmasına bağlıdır. Bu durumda havas ile avam arasındaki mücadele sevgiye dönüşür, cemiyet de sulh ve selâmet meydana gelir. Aklın ulaştığı nihâî mertebe “Din Felsefesi” noktasıdır. Bu durumda felsefe “Hikmet-i Rabbaniye” olur.

Din, vicdandaki hakkı arama meylidir. Bu sebeple vicdan hakkı bulunca tatmin olur. Ne zaman felsefe ile din barışarak aynı hedefe gitmiş ise dünya büyük bir saadet ve refah dönemi yaşamıştır. Ne zaman din ile felsefe birbirine zıt hareket etmiş ise bütün hayır ve güzellik dinde, bütün şer ve fenalık felsefe tarafında kalmıştır. Din ile felsefeyi barıştıracak olan ise akıldır.

Günümüzde din, akıl ve felsefeyi birleştirerek “Hikmet-i Rabbaniye”ye çeviren Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur Külliyyatı’dır.

İnsaf ve hakkaniyetle takip ettiği tarihi seyir nazara alınırsa din konusunda felsefenin ulaştığı nihaî sonuç “Vahdâniyet-i İlâhiyi” isbat etmektir. Sair dinlerde garip kalan ve kabul edilmeyen felsefe İslâm’da aradığını bulmuştur. Risale-i Nurlar ile bu vazife kemalini bulmuştur. Bir filozof ve iyi bir felsefeci gözüyle Risale-i Nurlar’a bakılsa bunu anlamamak imkânsızdır.

Felsefe-i Garbiye “Vahdaniyet” hakikatine ulaşmıştır; ancak “Nübüvvet Müessesesini” henüz daha keşfedememiştir. Bu sebeple Deizm içerisinde bocalayıp durmaktadır. Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri bu meseleyi de akıl yoluyla halletmiştir. Bunun ötesi olan felsefenin akıl yürütemediği “Ölüm” “Ahiret” “Kütüb-ü İlâhî” yani, Allah’ın kulları ile konuşması ve “Haşr-i Cismâni” ile “Kader” konularını da felsefî açıdan ele almış “Din, Akıl ve Kalb” bağlamında anlayarak okuyanlarına açık bir şekilde izah etmiştir.

Bediüzzaman Vahiy güneşinden istifade ederek akıl gözünü açmış ve hakikatleri çıplak gözle temaşa etmiş, okuyanlarının da akıl gözlerini açarak vahyin ışığından istifade ederek hakikatleri görmesini sağlamıştır.

Din, bir inanç, ibadet, ahlâk ve hukuk ise de ilmî ciheti olan, akla uygun, hissiyat-ı ulviyeyi tatmin eden bir iman, itaat ve kulluktur. Hak dinin amacı zaten budur. Bu hakikatlerin üzeri zamanla tozlanıp perdelenince Mücedditler ona karışan tozları ve hakikatleri gizleyen perdeleri açıp kaldırarak dini yeniden asliyetine irca ederler. Bediüzzaman da böyle yapmıştır. Bediüzzaman son müceddid olarak Din-i İslâmın hakkaniyetini ve Kur'ân-ı Azimüşşan'ın ulviyetini Risale-i Nurlar ile kemâliyle ortaya koymuş, akılları ikna ve kalpleri tatmin ederek, felsefecilerin, ilim ve fen adamlarının hayranlığını kazanmıştır.

Bunu görmek ve anlamak için okumak lâzımdır.

Nitekim ülkemizin yetiştirdiği düşünürlerden Cemil Meriç Risale-i Nurlar'ı okuduktan sonra Prof. Şerif Mardin'e "Şerif! Şerif! Risale-i Nur'u oku! Bediüzzaman'ı oku! Yoksa cahil olarak öleceğiz, cahil olarak ahirete gideceğiz" demiş bunun üzerine Şerif Mardin "Bediüzzaman Said Nursî Olayı" isimli meşhur eserini yazmıştır.

Cemil Meriç şöyle diyordu: "Yakın tarihimiz tek mücahid tanımıştır: Said Nursî. 60 yıl her kahra, her cefaya göğüs gererek mücadele eden biricik dâvâ adamı. Söndürölmek istenen mukaddes ateş, onun güçlü nefesi ile meşâleleşir. Anadolu insanının gönlünde bir remiz olur. Said, Deccallere meydan okuyan imanın remzi. Karanlıkta bırakılan nesiller, Nur Risaleleri'ni heceleyerek şuurlanırılar. Cesârete susayan insanımız, an'anevî irfanının bu pervasız temsilcisinde asırlardır aradığı ihlâsı, ferâgati, bu dâvâ uğruna nefisini feda etmek celâdetini de buldu. Said'in kitapları tahkiki imanın birer kalesi; kendi gönlümüzden, kendi toprağımızdan fıskıran saf bir kaynak..." (Cemil Meriç, Kırk Ambar, s. 425) demiştir.